

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/2-4321 din 05.10 2016

La nr. 04-07/1997 din 26 septembrie 2016

Ministerul Mediului

Prin prezenta, Vă remitem atașat rapoartele de expertiză anticorupție asupra proiectului hotărârii Parlamentului privind fondarea Rezervației biosferei „Prutul de Jos” și proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat.

Anexă: *Raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului hotărârii – 2 file;*

✓Raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege – 2 file;

✓Anexa raportului de expertiză asupra proiectului de lege – 1 filă.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1538-XIII din 25 februarie 1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Mediului, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul este elaborat în scopul legiferării mecanismului de creare a primei Rezervații a biosferei „Prutul de Jos”. Conform autorului proiectului, Rezervația biosferei „Prutul de Jos” nu doar se va suprapune și va uni ariile naturale protejate de stat precum Rezervația științifică „Prutul de Jos”, monumentul naturii geologic și paleontologic „Aflorimentul de lângă satul Văleni”, Rezervația naturală silvică „Vadul lui Isac” și Zona umedă de importanță internațională „Lacurile Prutului de Jos”, dar va perfecționa mecanismul de conservare a biosferei din această regiune. La modul concret, Rezervația biosferei „Prutul de Jos” va avea o suprafață de 14771,04 ha și va include terenuri din 9 localități situate în cadrul raionului Cahul: s.Crihana Veche – 4661,64 ha, com.Manta – 2911,31 ha, s.Vadul-lui-Isac – 928,94 ha, s.Colibași – 986,49 ha, s.Brînza – 359,85 ha, s.Văleni – 1199,59 ha, s.Slobozia Mare – 2861,89 ha, s.Cîșlița-Prut – 314,58 ha, s.Giurgiulești – 546,76 ha.

d. Suficiența argumentării. Considerăm că argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării și promovării proiectului. Au fost respectate prevederile art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative. Nota informativă stabilește condițiile ce au impus elaborarea proiectului, principalele prevederi, precum și evidențierea elementelor noi aduse în cadrul legislației privind parcurile naționale, monumentele naturii, rezervațiile de resurse și rezervațiile biosferei.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea prevederilor propuse în proiect presupune cheltuieli financiare suplimentare

de la bugetul de stat, deoarece conform art.90 alin.(1) al Legii nr.1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat: „Finanțarea rezervațiilor științifice, parcurilor naționale, rezervațiilor biosferei, grădinilor dendrologice și grădinilor zoologice se face de la bugetul de stat, din mijloace speciale, din fonduri ecologice, din donații ale persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine, din alte mijloace.”

✎ Autorul proiectului nu prezintă calculul general, nu detaliază calculul cheltuielilor și nu stabilește sursele concrete de finanțare ale proiectului, iar în lipsa acestora prevederile riscă să rămână pur declarative. Recomandăm completarea notei de argumentare cu fundamentarea economico-financiară.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

În formula propusă, proiectul este conform interesului general al societății contribuind la reducerea pierderilor de biodiversitate și îmbunătățirea nivelului de trai al populației din zona respectivă.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Proiectul supus expertizei nu reglementează expres domenii anticorupție, motiv din care compatibilitatea acestuia cu standardele internaționale anticorupție nu este evaluată. Totodată, date fiind obiecțiile expuse în acest raport cu privire la neîntreținerea rigorilor de expertiză anticorupție, considerăm proiectul insuficient compatibil cu standardele naționale anticorupție.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. La momentul examinării, proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1538/1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat și nota informativă la acesta, erau publicate pe portalul informativ www.particip.gov.md și pe pagina web oficială a Ministerului Mediului www.mediul.gov.md, ceea ce atestă faptul că proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile art. 8-12 ale Legii nr.239-XVI/2008 privind transparența în procesul decizional.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Art. I. – Legea nr.1538-XIII din 25 februarie 1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.66-68, art.442), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

Pct.3 La articolul 14, după litera m), se completează cu litere noi, precum urmează:

n) stabilește, de comun acord cu Agenția Relații Funciare și Cadastru limitele obiectelor și complexelor ariilor naturale protejate de stat;

o) administrează, de comun acord cu Institutul de Ecologie și Geografie din cadrul Academiei de Științe a Moldovei, Sistemul informațional al fondului ariilor naturale protejate de stat.

Atenționăm asupra unei reglementări care poate să periclitizeze procesul de exercitare a unor drepturi – ale unităților administrativ-teritoriale pe teritoriul cărora este amplasat obiectul/terenul protejat, precum și pentru proprietarii legali ai terenurilor. La modul concret, prevederile analizate generează riscuri pentru exercitarea dreptului de proprietate, drept consfințit și garantat în art.46 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova și în Primul protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.1298/1997). Articolul 1 al Primului protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale stabilește: „Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. Încălcarea dreptului de proprietate al deținătorilor terenurilor cu destinație agricolă, în mod inevitabil va duce la adresarea cetățenilor Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pentru soluționarea conflictelor legate de încălcarea dreptului de proprietate, iar acest lucru înseamnă noi condamnări a Republicii Moldova la CEDO și, respectiv, plata despăgubirilor din bugetul de stat pentru reclamantți.

Recomandarea: Propunem următoarea formulă textuală pentru Art.I pct.3:

„n) stabilește, de comun acord cu Agenția Relații Funciare și Cadastru, cu reprezentanții unităților administrativ-teritoriale pe teritoriul cărora este amplasat terenul protejat și, după caz, cu proprietarii de terenuri, interesele cărora pot fi afectate, limitele obiectelor și complexelor ariilor naturale protejate de stat;”.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

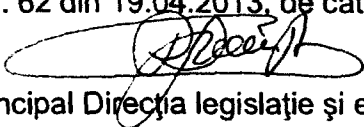
7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Roman Starașciuc
inspector principal Direcția legislație și expertiză anticorupție
03 Octombrie 2016

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului

pentru modificarea și completarea Legii nr.1538-XIII din 25 februarie 1998 privind fondul ariilor
naturale protejate de stat

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	Art. I. – Legea nr.1538-XIII din 25 februarie 1998 privind fondul ariilor naturale protejate de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.66-68, art.442), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: Pct.3 La articolul 14, după litera m), se completează cu litere noi, precum urmează: n) stabilește, de comun acord cu Agenția Relații Funciare și Cadastru limitele obiectelor și complexelor ariilor naturale protejate de stat; o) administrează, de comun acord cu Institutul de Ecologie și Geografie din cadrul Academiei de Științe a	Stabilirea condițiilor neexhaustive (autoritatea poate impune cerințe suplimentare arbitrare)	Atenționăm asupra unei reglementări care poate să pericliteze procesul de exercitare a unor drepturi – ale unităților administrativ-teritoriale pe teritoriul cărora este amplasat obiectul/terenul protejat, precum și pentru proprietarii legali ai terenurilor. La modul concret, prevederile analizate generează riscuri pentru exercitarea dreptului de proprietate, drept consfințit și garantat în art.46 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova și în Primul protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.1298/1997). Articolul 1 al Primului protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale stabilește: „Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. Încălcarea	Propunem următoarea formulă textuală pentru Art.I pct.3: „n) stabilește, de comun acord cu Agenția Relații Funciare și Cadastru, cu reprezentanții unităților administrativ-teritoriale pe teritoriul cărora este amplasat terenul protejat și, după caz, cu proprietarii de terenuri, interesele cărora pot fi afectate, limitele obiectelor și complexelor ariilor naturale protejate de stat;”.

	<p>Moldovei, Sistemul informațional al fondului ariilor naturale protejate de stat.</p>		<p>dreptului de proprietate al deținătorilor terenurilor cu destinație agricolă, în mod inevitabil va duce la adresarea cetățenilor Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pentru soluționarea conflictelor legate de încălcarea dreptului de proprietate, iar acest lucru înseamnă noi condamnări a Republicii Moldova la CEDO și, respectiv, plata despăgubirilor din bugetul de stat pentru reclamant.</p>	
--	---	--	---	--